

M

Derivats de MAC

'Pedra, pedrassa', mot propi sobretot de les Illes, per al qual veg. *DECat.* v, 345 b13-27.

Sa Macada, accident de costa entre el Cap de Menorca i S'Engolidor, en el terme d'Alcúdia (Mallorca) (XL, 74.22). Cf. *macolinada fina* 'clapissa' diu el *DAG*. definint *lliuretó*, mot usual a Capdepera.

Es Macolí des Gegant, partida del terme de Felanitx (Mapa Mascaró 36i10).

Macar, Platja o planell ple de còdols i macs.

Macaret, partida de la costa de Menorca entre Coves Noves i S'Arenal d'En Castell, en el terme de Mercadal (XLIV, 31.6).

Macarella i *Macarelleta*, cala, alqueria, font i coves prehistòriques del terme de Ciutadella (Menorca), vegeu vol. I, 193. J.F.C.

Macada, cf. *Maqueda* *Maçal-* (*Maçalban*, *Maçalcama*, *Maçalteraç*), veg. *Massal-*

La MAÇANA, MAÇANES, MAÇANET, etc.

A l'article *maçana* del *DECat.* (v, 341b-42b) es demostra que el ll. MALA MATTIANA que ha donat el port. *maçã* i el cast. *manzana*, també ha tingut descendència en el català *maçana* 'poma', d'ús considerable, segons indicis, a l'època antiga, avui només regional: Menorca, la conca de l'Ebre, Tort., Tamarit de Ll., Gandesa, Morella; i, en la var. *mançana*, en alguns punts extrems: Fraga, Mequinensa i Migjorn valencià.

Com s'hi observa, *maçana* i derivats han tingut continuació en la toponímia: noms com *La Maçana*,

Maçanes, *Maçanet*, *Maçaners*, són molt repetits en el Nord i Centre del Principat; i notem que, com és sabut, aquests noms també es donen com a cognoms en moltes bandes, sovint escrits amb -ss.¹

Altrament en el *DECat.* hem indicat que d'una forma corresponent al cast. *manzano* (l'arbre) pot ser testimoni *El Maçà*, lloc de grans pasturatges entre Vilallonga de Ter i Pardines (en un indret que un doc. de 1297 anomena *Manzanosa*).² De fet, tot suggereix que *maçana* havia designat en català, en un principi, la fruita 'poma' i l'arbre 'pomera'. Afegim que ací hem prescindit d'indicar alguns casos de *La Maçana*, molt repetits, en la toponímia menor.

1) LA MAÇANA, una de les sis parròquies d'Andorra, situada a la vall de la ribera d'Ordino (dita també *ribera de la Maçana* o *Valira del Nord*).

DOC. ANT. 839: *Maciana*, Acte de cons. Seu d'Urg. (I, 5, p. 96) amb variant *Macana* (6, p. 101); el *Cart. d'And.* (ed. Baraut vol I) ens proporciona: 1040: parrochiam de *Maciana* (20, p. 124); 1083: ipsa *Macana* (31, p. 137); 1162: homines de *Macana* (65, p. 201); 1162: de villa *Maçana* (61, p. 195) 1231: parrochia de *Maçana* (111, p. 274), etc.; i en el vol II: 1261: Sancti Aciscli de la *Maçana* (II, 30), p. 114); 1283: --- *Maczana* (50), p. 135); 1289: --- *Maciana* (51, p. 136), etc.

2) *La Maçana*, veïnat del municipi de Ribes de Freser (Ripollès), a l'esquerra del riu Freser. aigua avall de la vila.

DOC. ANT. 982: «in Ripas, casas --- in *Mazana*, casas, terras et vineas» (*Cat. Car.*, II, 173.8); 1283: bosc de *Mazana* (RLR IV, 59); 1380: *Meçana* (BABL VI, 470).

3) *Maçana* o *St. Martí de Maçana*, antiga parrò-